

Filipai

Nauəuə iətəm Pol təmətei tuvən kəm nəfaki min ikin Filipai

Nəghatiən əkuəkir rəha nauəuə u Filipai

?Pəh təmətei nauəuə u? Aposil Pol təmətei nauəuə u.

?Təmətei tatuvən kəm pəh? Təmətei tatuvən kəm niməfaki əpəha Filipai.

?Natigiən təhro lanu nian təmətei? Nətəm Isrel, kəməhgi=pən ilah, mətəu Nanihluə* min tepət, kəməsəhgi-pəniən ilah. Pol in təmem niməfaki əpəha Filipai e rəhan naliuəkien iətəm tatol keiu lan. Əpəha e niməfaki əpəha Filipai, nətəm Isrel mine Nanihluə min kəutəfaki pəti, nati əpnarın Nanihluə min tepət, kəməsəhgi-pəniən ilah. Mətəu e nian əha, nəgətun eiuə min nəuvein kəməhuva motəni məmə okəkeikei kəhgi=pən ilah, kəni nəmə kəsotoliən, Uhgın otəsosmiəgəhiən ilah.

?Təmətei nauəuə u o nak? 1. Nian Pol təmətətig e kaləpus əpəha Rom, nətəmimi rəha niməfaki əpəha Filipai, kəmotahli=pən Epaftəətəs məmə otəmki məni nəuvein muvən kəm in. Niməfaki əha inəha, əpəha Filipai in təmaupən mahli=pən məni kəm Pol. Pol təmətei nauəuə u məmə otəni tagkiu o niməfaki əpəha Filipai o natimnati iətəm kəmotahli=pən kəm in. 2. E nauəuə u, Pol təmahtipəsig e nəgətun eiuə min u

---

* : Nanihluə, Ianihluə – Afin-to e tiksineri.

kəutəni məmə Nanihluə mīn okəkeikei kəhgi=pən ilah məmə Uhgīn təhrun nosmiəgəhiən ilah. 3. Pol tolkeikei məmə otəfəri nətəligiən rəhalah, kəni məni=pən kəm lah məmə suaru kətiəh əmə məmə okotagiən lan. Iesu Kristo pīsīn əmə təhrun noliən nīkilah tagiən, nati əpnəpīn məmə kəutatig e nian təuvīr uə nian iəkīs mīn.

Pol təməni təuvīr kəm lah

¹ Iəu Pol, mīne Timoti, slef mil rəha Kristo Iesu, iəutəni təuvīr kəm təmah rəfin nətəm kəutəfaki kəm Kristo Iesu əpəha Filipai, mīne nətəmi asoli rəha nīməfaki, mīne dikon mīn.

² Pəh Uhgīn u Tatə rəhatah, mīne Iərməniḡ Iesu Kristo, otətuati e nəuvīriən mīne nəməlinuiən kəm təmah.

Pol təməfaki o nətəm Filipai

³ Iəkolkeikei məmə iəkəni kəm təmah məmə nian mīn rəfin iətəm nīkik tətəhti itəmah, iətəni kəm rəhak Uhgīn məmə nīkik tagiən o təmah.

⁴ Kəni nian rəfin e rəhak rəfin nəfakiən o təmah rəfin, iətəfaki əmə e nagiənīən, ⁵ mətəu inko rəhatəmah nəsiruiən lak e uək rəha nəni pətigəmiən nanusiən təuvīr, e nətuəuiniən, nian nəmotəhatətə e nanusiən təuvīr, mətəuərus=pa u rəueiu. ⁶ Tol lanəha iəkəhrun vivi məmə Uhgīn iətəm təmətuəuin uək təuvīr e nəmiəgəhiən rəhatəmah, in otəkeikei matol lanəha, kəni otəpanol naunun lan e nian Kristo Iesu otitəlig=pa mīn.

⁷ Nian rəfin, iəkolkeikei pīk itəmah, kəni iəkəkeikei mətəu nagiənīən lanu mətəu-inko Uhgīn təməfa rəhan nəuvīriən nian təməfa uək

u kəm tah. E nian iəmətatiḡ e kaləpus, mine nian iəmətan əmə mətəhtul pətiḡəm o nanusiən təuvir məmə in nīpəhriənien, mətəu itəmah nəmotasiru lak. ⁸ Uhgīn təhrun məmə iətəni pəhriən məmə iəkolkēikei məmə iəkeruh itəmah, mətəu-inu iəkolkēikei pīk itəmah təhmen əmə məmə Iesu Krīsto tolkeikei itəmah.

⁹ Kəni inu rəhak nəfakiən məmə rəhatəmah nolkeikeiən oteviə təhmīn mīn e nəhruniən nati mine neinatigiən rəfin ¹⁰ məmə itəmah onəkotəhrun neruhiən nati nak u in təuvir pīk aḡin, kəni məmə onəkotəhruahru vivi, kəsəruh-pəniən nati tərah kəti e təmah rəueiu mətəuarus nian iətəm Krīsto otuva mīn lan. ¹¹ Pəh rəhatəmah nəmiəḡəhiən otəuə e nəuan nəuviriən mine nəhruahruieən iətəm Iesu Krīsto tatol e nəmiəḡəhiən rəhatəmah, o nəni-viviən mine nəfəriən nərgi Uhgīn.

Nian Pol əpəha e kaləpus, nətəmimi kəmotətəu nanusiən təuvir

¹² Iəu mīn nəuvein, iəkolkēikei məmə onəkotəhrun məmə nati əpnəpīn nahməien u kəmol lak, mətəu təmasiru pīk o nəni pətiḡəmiən nanusiən təuvir kəm nətəmimi tepət, ¹³ mətəu-inu tol lanəha, soldie mīn iətəm kautol kat o nimə rəha Sisə, mine nətəmi pīsin pīsin mīn tepət, kīnotəhrun rəkis məmə iəu iətatiḡ e kaləpus mətəu iəu ioluək rəha Krīsto. ¹⁴ Kəni rəhak natigiən e kaləpus təmol məmə iəkəfaki mīn iuəkīr ilah rəfin kəmotəhatətə əskasik təhmīn mīn e Iərməniḡ, kəni matol nətəligiən rəhalah təskasik o nəni pətiḡəmiən nəḡhatiən rəha Uhgīn məsotəḡiniən.

15 Niþæhrianiæn, næuvein kæmotæni pætigæm nanusiæn tæuvir ræha Krïsto mætæu-inu kætetet iæu kæni motolkeikei mæmæ okotepæt lak. Mætæu næuvein kæutæni pætigæm æmæ nanusiæn tæuvir ræha Krïsto e nætæligiæn æhruahru. 16 Nætæmi min u nætæligiæn ræhalah tæhruahru æmæ, ilah kæutæni pætigæm nanusiæn tæuvir mætæu-inu kotolkeikei iæu, kæni motæhrun mæmæ Uhgïn tæmælæhu=pæn iæu ikinu e kalæpus mæmæ iatæhtul pætigæm o nanusiæn tæuvir mæmæ in niþæhrianiæn. 17 Mætæu næuvein iætæm kautetet iæu, kæsotæni pætigæmiæn Krïsto e nikilah pæhriæn, mætæu kautol æmæ mætæu-inu kotolkeikei mæmæ okæfæri aru ilah, kæni nikilah tæhti mæmæ okotol nærahien kæm iæu ræueiu, nian iætætig e kalæpus. 18 Mætæu nati æha, in nati æpnapiæn æmæ. Næmæ kautol e nikilah pæhriæn uæ kæpæ, mætæu nati asoli mæmæ kæutæni pætigæm nanusiæn tæuvir ræha Krïsto, kæni inu tatol nikik tætagiæn.

19 Pæhriæn, kæni nikik otægiæn min mætæu iækæhrun mæmæ e næua næfakiæn ræhatæmah, mine nasiruiæn ræha Narmïn ræha Iesu Krïsto, in otæmiægæh iæu e nærahien u, 20 tæhmen æmæ mæmæ iækæhrun vivi kæni matælæhu=pæn ræhak nætæligiæn mæmæ Uhgïn otæsegæhaniæn mæmæ oiækol nati kæti iætæm otol aulis iæu e næhmti Uhgïn, kæni iækæhrun mæ iæu oiæseginiæn o næni pætigæmiæn nanusiæn tæuvir ræha Krïsto. Mætæu ræueiu mine nian min ræfin, nikik tæskasik mæmæ, næmæ iatæmiægæh uæ iækimis, mætæu iatisiai Krïsto e næmiægæhiæn ræhak.

21 Tol lanæha mætæu-inu næmiægæhiæn ræhak in Krïsto æmæ, kæni næmæ iækimis, in nati tæuvir tapirækis. 22 Okæmæ iætæmiægæh æhanæh, in tæuvir

o noliän uäk nœuvetän min ræha Uhgän e nœhue nitæni. ?Kæni iækætæpän iætäm pæhruvæn? !Iækæruu!
²³ Rœueiu æha suaru keiu kætuumæhli aupæn lak, mætæu iækolkeikei ilau pæti. Iækolkeikei pik mæmæ iækæpæh natigian u ikinu muvæn meruh Kristo iætäm in tœuvir agän mapirækis natigian u ikinu.
²⁴ Kæni iækafu mæmæ iækækeikei matæmiægæh e nœhue nitæni u o nasiruiän e tæmah. ²⁵ Kæni mætæu-inu iækæhrun mæmæ inu in nipæhriänian, kæni iækæhrun mæmæ oiækæmiægæh o nasiruiän e tæmah mæmæ nœhatætæian rœhatæmah oteviæ, kæni onækotagian e nœhatætæian rœhatæmah. ²⁶ Kæni e noliän æha, nian iækuva min meruh itæmah, nikitæmah otagian nækotæni-vivi Kristo Iesu, mætæu-inu iæu iæmitælig=pa min o tæmah.

Næhtulian æskasik

²⁷ Kæni nati asoli, itæmah onækotækeikei motol mæmæ noliän min ræfin e næmiægæhian rœhatæmah okotæfän nisaiän kæm nanusiän tœuvir ræha Iesu Kristo. Kæni nati æpnæpän næmæ iækuvnæ uæ iæsuvnæian, pæh oiækætæu mæmæ næutalkut æskasik e nætæligian kætiæh æmæ, kæni mæmæ itæmah ræfin, itæmah næutalkut e nætæligian kætiæh æmæ o næhtul æskasikian o nanusiän tœuvir, ²⁸ kæni mæmæ næsotægänian e rœhatæmah min tikimir. Inu næmtæian pæhriän kæti o lah mæmæ Uhgän otærækin ilah, mætæu in otosmiægæh itæmah. Uhgän otol natimnati min æha ræfin. ²⁹ Otol lanæha mætæu-inu in tæmegæhan mæmæ onækotæhatætæ e Kristo, kæni nati kæti min, mæmæ onækotos min nahmæian ohni. ³⁰ Kitah ræfin, nærahian æhmen æmæ tatos itah, iætäm itæmah næmoteruh e ræhak næmiægæhian

aurən, kəni rəueiu nəutətəu məmə iətatiɡ əhanəh lan.

2

Kotəkeikei məutohtəupən suaru rəha Iesu Kristo

¹ ?Nikitəmah təskasik e Kristo mətəu-inu nautol kətiəh itəmah min, uə kəpə? !Əuəh! ?Nəutətəu təuvir e nolkeikeiən rəhan, uə kəpə? !Əuəh! ? Məutauilim itəmah Narmın Rəha Uhgın, uə kəpə? ! Əuəh! ? Mautol təuvir kəm təmah min kəni məutasəkəhruin pik itəmah min, uə kəpə? !Əuəh!

² Təuvir, pəh nətəligiən rəhatəmah tuva matol kətiəh; kəni motolkeikei itəmah min; kəni mautol pəti uək e nətəligiən kətiəh mine nikin təuvir. Konu, nəmə nautol natimnati min əha, in otol nikik tagiən pik agin. ³ E nolian kətiəh əmə, sotolian nati məmə itəmah nəkotəuvir motapirəkis itəmah min nəuvein, kəni sotolian nati kəti məmə nəkotəfəri aru itəmah lan. Mətəu otosiahu aru itəmah, kəni otətəlig pik e təmah min nəuvein tapirəkis itəmah əmə. ⁴ Kəni otasiru e təmah min e nəmiəgəhiən rəhatəmah. Təsəuviriən məmə suah kəti tateh aru əmə rəhan nəmiəgəhiən.

⁵ Rəhatəmah nətəligiən otəkeikei məhmen e nətəligiən rəha Kristo Iesu iətəm tol lanu lan:

⁶ Kristo in təhmen əmə e Uhgın

mətəu in təməsalkutiən məmə in otaskəlim nepətiən rəha Uhgın,

⁷ mətəu təməpəh rəhan nepətiən, kəni təmuva məhmen e ioluək əmə kəti, kəni təmair e nəhue niftəni muva iətəmimi əmə kəti.

- ⁸ Kəni nian in iətəmi kəti, nɪpətɪn təhmen əmə e tah, in təmosiahu aru in, mol nəuia Tatə Uhgɪn e natimnati rəfin muva mətəuarus mɪmɪs. Kəni kəmol aulis in e nɪmɪsɪən e nɪgi kəməluau.
- ⁹ Mətəu-inu təmol lanəha, Uhgɪn təmləfəri agɪn in, kəni məfən nərgɪn kəm in iətəm tapirəkis nərgɪn mɪn rəfin,
- ¹⁰ məmə e nərgɪ Iesu, natimnati rəfin iətəm kəutəmiəgəh ikɪn mɪn rəfin e neai, mɪne nəhue nɪftəni, mɪne nɪki nɪtəni ləhtəni u ikɪn nətəmi kəmoɦmɪs ikɪn, okotasɪəulɪn motəfən nɪsɪaɪən kəm in,
- ¹¹ kəni ilah rəfin okotəni pətɪgəm məmə Iesu Kristo in Iərməniɡ. Kəni nolɪən əha tətəfən nɪsɪaɪən kəm Tatə Uhgɪn.

Itəmah nəkotəhmen e nəhagəhagɪən

¹² Rəhak nətəmi mɪn iətəm iəkolkeikei pɪk, nian kitah kəməutan, itəmah nəmautol nəuiak nian mɪn rəfin. Kəni rəueiu, mətəu-inu iətətiɡ isəu o təmah, itəmah aru nəkotəkeikei məutalkut pɪk təhmɪn məmə nəkotol nəuiak e natimnati mɪn u: mətəu-inu nɪnotəhrun rəkis nolɪən əha rəha Kristo, otalkut əskasɪk o nɪtəu-pənɪən suaru rəha nosmiəgəhiən. Otɪtəu=pən suaru əha e nəhmtɪ Uhgɪn motərəmrumɪn motəɡɪn. ¹³ Kəni otɪtəu=pən suaru əha mətəu Uhgɪn tatol uək e nəmiəgəhiən rəhatəmah məmə onəkotolkeikei məmə nəkotol nəuiən, kəni tətəfɪnə nəsanənɪən kəm təmah məmə onəkotol pəhriən nəuiən.

14 E natimnati rəfin iətəm nautol, sotəgahti-əghatiən ohni, kəni məsotorgəhuiən itəmah mīn ohni 15 məmə nəmiəgəhiən rəhatəmah otəhruahru vivi, kəni kəseh-pəniən nərahien kəti lan, kəni itəmah nenəti Uhgīn nətəm nolien ekəu-ekəu tikə e təmah, nian nəutatig e nəlugi nətəm kotekəu-ekəu, iapinəpu mīn. Kəni itəmah nəkotagəhag təhmen e məhau mīn e nəhue niftəni, 16 nəutaskəlim vivi nəghatiən e nəmiəgəhiən. Kəni otol natimnati ərəfin məmə nian Krīsto tuva mīn, kəni iəkəfəri o təmah kəni ojakəhrun məmə iəsaiu əpnəpiniən, nahgik təsikəiən o nati əpnəpīn əmə. 17 Nolien rəhatəmah rəha nəhatətəiən e Uhgīn təhmen e sakrifais* kəti kəm Uhgīn. Nəmə iəkimīs, kəni muva məhmen e sakrifais e wain iətəm katiuvi=pən ilau sakrifais rəhatəmah. Mətəu nati əpnəpīn əmə, nīkik tagiən əmə kitah mīn itəmah. 18 Kəni e nolien kətiəh əmə, nīkitəmah təkeikei magiən kitah mīn itəmah.

Timoti mīne Epafrotaetəs

19 Nəmə Iərməniḡ Iesu tegəhan, iəkolkeikei məmə iəkahli=pīnə Timoti tuvnə meruh itəmah məmə nian iəkətəu nanusiən e təmah, iəu mīn, nīkik otagiən. 20 Suah kəti tikə mīn u ikinu rəhan nətəligiən təhmen e rəha Timoti, iətəm nīkin təhti pīk itəmah. 21 Nətəmi pīsīn pīsīn kəutətəlig aru e uək mīn rəhalah, məsotətəligiən e uək rəha Iesu Krīsto.

2:16 Dan 12:3; Fil 1:10; 1Təs 2:19 * **2:17** Nian tepət nətəm Isrel kotoh nati miəgəh mīn məutuvan e niḡəm əpəha e Nimə Rəha Uhgīn məmə okotəfaki. Nian nəuvein katiuvi=pən wain o nəhu e nati miəgəh iətəm niḡəm tatus təhmen e nəfəniən kəm Uhgīn. **2:18** Fil 3:1; 4:4 **2:21** 2Tim 4:10

²² Mətəu itəmah nəkotəhrun məmə nian rəfin Timoti tatol əhro uək rəha Uhgın lanu, kəni rəhan uək in təuvir, kəni təhmen e suakəku tatol uək ilau rəhan tatə, in təmasiru lak e uək rəha nanusiən təuvir. ²³ Mətəu-inu o nati əha, nīkik tətəhti məmə nian oiəkəhrun məmə rəhak natigiən otəhro lanu, oiəkahli=pinə uəhai əmə tuvən meh itəmah, ²⁴ kəni iətəhatətə e İərməniğ məmə otəsuvəhiən iəu mīn iəkuvnə meh itəmah.

²⁵ Mətəu nīkik təhti məmə oiəkəkeiki mahli=pinə Epafrotaetəs titəliğ=pinə meh itəmah. In piak iətəm iətəuva kətiəh matuol uək kətiəh, kəni mətuəluagin e nəluaginiən kətiəh rəha Uhgın. Aupən, nəmotahli=pa e nərgitəmah məmə otuva məni pətiğəm kəm iəu nanusiən rəhatəmah, kəni məmə otasiru lak. ²⁶ Mətəu rəueiu, in tolkeikei pik məmə oteruh rəfin itəmah, kəni mətətəu tərəh pik mətəu-inu itəmah ninotətəu rəkis məmə in tatimis. † ²⁷ Pəhriən, in təmatimis pik, iuəkir əmə timis. Mətəu Uhgın təmasək əhruiñ pik in. Kəni masək əhruiñ mīn iəu, nian təmol vivi in e nīmisiən rəhan. Mətəu nəmə təmimis pəhriən, otol nīkik titəğit pik. ²⁸ Mətəu-inu Uhgın təmol vivi in, kəni nīkik tagiən pik o nahli-pinəiən məmə nīkitəmah otagiən nian onəkoteruh, kəni məmə iəu iəkalu lan nīkik təsəhti mīniən nīmisiən əha təmos. ²⁹ Nīkitəmah otəkeikei magiən məmə onəkoteruh mīn, təhmen məmə in piatəmah kəti e İərməniğ. Kəni otəfən nīsiaiən kəm nətəmi kotəhmen əmə lan, ³⁰ mətəu-inu iuəkir in timis o uək rəha Kristo, məsəğiniən o rəhan nəmiəğəhiən e nian əskasik mīn məmə in otasiru

---

2:25 Fil 4:18 † **2:26** Məta Epafrotaetəs təmətuəu tərəh mətəu-inu təsolkeikeiən məmə nīkilah otəhmə ohni o rəhan nīmisiən.

lak nian rəhatəmah suaru tikə o nasiruiən.

3

Suaru pəhriən o nosiən noliən əhruahru

¹ Rəhak mın nətəmimi iətəm iəkolkeikei pik, pəh iəkəni nıpılga nəghatiən nəuветin mın. Otagiən o İərməniğ. Kəni iəkətei mın əmə nəghatiən kətiəh iətəm iəmətei kəm təmah aupən, mətəu səniəmə in nati tiəkis ohniəu, kəni in otasiru e təmah mahtipəsıg e təmah o nəghatiən eiuə mın.

² Rəueiu, iətəni kəm təmah məmə, !Onəutətəu itəmah o nətəmi u kəutəni məmə okəkeikei kəhgi=pən suah kəti məmə in otəhruahru e nəhmti Uhgın! !Nətəligiən rəhalah tərəh! !İlah kəutuh məutərəkın əmə nəman! !İlah kotəhmen e kuri arpin mın!*

³ Mətəu kitah u nenəti Uhgın pəhriən mın iətəm in təmətei rəkis noliən tərəh mın e nikitah, kəni Narmın Rəha Uhgın tatol məmə kitah kotəhrun nəfakiən kəm Uhgın e rəhatah nəmiəğəhiən. Kəni kitah okotəfəri pik itah o Krısto İesu kəni moutarəriə əmə lan, mətəu səniəmə in nati kəti iətəm kitah aru kəmotol e nıpətıtah o nosmiəğəhiən itah.

⁴ Mətəu aupən, rəhak natimnati lanəha iətəm iəmətarəriə lan o nosmiəğəhiən iəu, nətəm İsrəl kəmotakil məmə ilah kotəuvır ağın.

Kəni nəmə suah kəti nikin təhti məmə təhrun narəriəiən əmə e natimnati tol lanəha, mətəu rəhak

* **3:2** Nətəmimi nəuvein rəha İsrəl kəməutəğətun niməfaki məmə okəkeikei kəhgi=pən suah kəti, kəni in təkeikei mıtəu=pən Lou rəha nətəm İsrəl məmə in otəhruahru e nəhmti Uhgın. Mətəu Pol təsolkeikeiən ilah mətəu ilah kəuteiuə məutərəkın nəhatətəiən rəha niməfaki. Nətəmi mın əha kotəhmen e kuri arpin mın u kəutol nərahən. **3:3** Rom 2:29

natimnati kotol lanəha tapirəkis agin. ⁵ Tipik min ilah nətəm Isrel əhruahru, kəni iəmsipən e nəuaniləuis rəha Benjəmin. Nian iəmos nian eit əhruahru, kəni kəhgi=pən iəu.† Nəmə kətəni nətəm Isrel əhruahru, mə iəu kəti u! Aupən, iəu Fərəsi kəti, kəni iəmatitəu=pən vivi Lou. ⁶ Iəmolkeikei pik məmə nəfakiən kəm Uhgın in təhruahru agin, tol lanəha, iəmol nərahian kəm nətəm kəutəhatətə e Iesu. Mətəu-inu e rəhak nətəligian, ilah kəmotol nəfakiən kəm Uhgın tamikmik.‡ Kəməseh=paian nati tərəh kəti mine e nəmiəgəhian rəhak mətəu-inu iəmitəu=pən rəfin lou min rəha nati Isrel.

⁷ Mətəu natimnati min rəfin əha iətəm iəmətarəriə e lah aupən, kəni nikik təhti ilah kotəuvir pik agin, mətəu rəueiu əha iateruh məmə ilah nati əpnəpin əmə mətəu-inu inəhrun nati iətəm Kristo təmol. ⁸ Mətəu təsolian naunun əha ikin əha. Kəni rəueiu iətakil məmə natimnati rəfin agin, ilah nati əpnəpin əmə mətəu-inu iateruh nati kəti iətəm in təuvir pik agin, məmə iəkəhrun Kristo Iesu, Iərməniğ rəhak. Iəməpəh rəfin ilah o Iesu. Iətakil ilah təhmen e nimənərik məmə iəkəhrun vivi Kristo, ⁹ kəni məmə iəkuol kətiəh itimlau min. Kəni nəmə iəu aru iətalkut məmə iəkitəu=pən Lou, kəni Uhgın təseruhian iəu məmə iəkəhruahru. Mətəu nəmə iətəhatətə əmə e Kristo, kəni in tətəruh iəu məmə iəkəhruahru. Uhgın tatol əmə iəu iətəmi əhruahru e nəhatətiən rəhak.

3:4 Uək 22:3 † **3:5** Lou rəha nətəm Isrel tətəni məmə nian iəpəou iərman tinos nian eit əhruahru, kəni okəkeikei kəhgi=pən in. **3:5** Luk 1:59; Uək 23:6; 2Kor 11:22 ‡ **3:6** Aupən Pol nikin təhti məmə Iesu Kristo in iəiuə kəti, kəni tol lanəha, Pol təmol nərahian kəm niməfaki. Afın-to Uək 8:3; 22:4; 26:9-11. **3:6** Uək 8:3 **3:7** Mat 13:44-46 **3:9** Rom 3:21-22

¹⁰ Iəkolkeikei məmə iəkəhrun təhmīn mīn Krīsto, mīne nəsanəniən iətəm Uhgīn təmol in təmiəgəh mīn e nīmisiən. Kəni iəkolkeikei məmə iəkuva iuəkīr ohni nian iəkətəu nahməiən təhmen e nahməiən iətəm in təmətəu. Kəni iəkolkeikei məmə iəkuva məhmen lan e nīmisiən rəhan, ¹¹kəni e suaru əha, iəkəhrun nələhu-pəniən əskasik rəhak nətəligiən lan məmə, iəu mīn, Uhgīn otol iəkəmiəgəh mīn.

Pol təmalkut əskasik məmə in otəhrun təhmīn Krīsto

¹² Iəsəniən məmə inos rəkis natimnati mīn əha, kəni məmə e nəmiəgəhiən rəhak əha rəueiu, iəu iəkəhruahru vivi. Kəpə. Mətəu iəmitəu mətəlkut pīk məmə iəkos maskəlim natimnati mīn əha rəhak, mətəu-inu Krīsto Iesu təmitəu iəu kəni maskəlim tiəkis. Mol iəu rəhan, məmə iəkos natimnati mīn əha. ¹³Piak mīn, iəsəniən məmə inos rəkis natimnati mīn əha. Kəpə. Mətəu iəu iəkəhmen e suah kəti tətaiu e naiuiən kəti, kəni nati kətiəh əmə iətəm iətəlkut ohni, məmə iəkalu e natimnati e nəmtəhk, mətəlkut pīk matos nəmnəhagiən o nati iətəm tətəməhli aupən lak, ¹⁴kəni təhmen e suah kəti iətəm tətaiu məmə otaupən mos nətəouiən, kəni iəu iətəiu o nəsiən nəua nalkutiən rəhak. Kəni nəua nalkutiən əha in nəmiəgəhiən vi e Krīsto Iesu iətəm Uhgīn təmauīn lak məmə iəkos.

¹⁵ Kəni kitah rəfin nətəm kīnotəskasik rəkis e nəmiəgəhiən rəhatah, okotəkeikei motəskəlim nətəligiən mīn əha. Mətəu nəmə itəmah nəuvein nətəligiən rəhatəmah tol pīsīn e nati u, pəh Uhgīn otol tagəhag kəm təmah nətəligiən

iätəm təhruahru. ¹⁶ Mətəu nati agin ko məmə kotohtəu=pən suaru iätəm kinotəhrun rəkis.

¹⁷ Piak min, əhuva kətiəh məutohtəu=pən nimei nəhlkək, iätəm iəu inol rəkis nəkotəruh, kəni motəruh mətig nətəm kəutohtəu=pən nimei nəhlkətimah. ¹⁸ Otitəu=pən nimei nəhlkətimah

mətəu-inu inəni=pinə rəkis kəm təmah nian tepət, kəni rəueiu nəhu nəhmtək tətaiu ohni məmə, nətəmimi tepət rəhalah naliuəkian tətəgətun məmə ilah tikimir min rəha nənusiən təuvir rəha Krīsto məmə in təmimis e nigī kəməluau. ¹⁹ Uhgīn otərəkin ilah. Kautətəlig pik əmə e natimnati min tərəh u nīkilah tolkeikei. Kəni natimnati min əha, in uhgīn rəhalah, kəni məutəfəri ilah o noliən natimnati iətəmi tol naulisiən, kəni motəfəri ilah o natimnati rəha nəhue niftəni.

²⁰ Mətəu kitah nətəmi rəha negəu e neai, kəutəhtahnin İosmiəgəh iätəm otsipən e negəu e neai, u İərməniğ İesu Krīsto. ²¹ Kəni in otəuhlin nīpətītah əpəou rəha nəhue niftəni u, kəni mol təhmen e rəha Krīsto nian təməmiəgəh e nīmisiən. In otol lanəha e nəsanəniən rəhan iätəm otələhu=pən natimnati rəfin e rəhan narməniğian.

4

¹ Tol lanəha, rəhak min, otəhtul əskasik lankonu lan e İərməniğ. İəkolkeikei itəmah kəni molkeikei pik məmə iəkeruh min itəmah. Rəhak min nətəmimi, nəmiəgəhiən rəhatəmah iätəm təhruahru tatol nīkik tətəgiən, kəni itəmah nəua nalkutiən rəhak iätəm təuvir agin.

*Pol taməfəri
nətəligiən rəhalah*

² Iuotia mine Sintike, iəkəni=pinə əskasik kəm təlau məmə nəkuəpəh noliən u məmə nəsuətəligiən e təlau min, mətəu-inu İərməniğ rəhatəlau pəti.

³ Əuəh, kəni ik min,* iətəm kilau min ik kəmuol uək nuvəh rəkis, iəkolkeikei məmə nəkasiru e pəta mil u, mətəu-inu iəmol pik uək itimahal mil lau. Kəmuasiru lak mətəuəni pətigəm nanusiən təuvir rəha İesu Kristo, itimah Klemən mine piak min nəuvein min iətəm kəmotasiru e uək. UhgİN təmətei nərgilah e nauəuə rəha nəmiəgəhiən.

⁴ Otagiən o İərməniğ nian rəfin. !Kəni iəkəni min, otagiən! ⁵ Otol kəm nətəmiimi məmə okoteruh məmə itəmah nətəmi rəhatəmah nətəligiən timətig. Kəni məsotaluiən məmə otəsuvəhiən İərməniğ titəlig=pa min. ⁶ Nikitəmah təsəhti pikian natimnati min, nati əpnəpİN in nati asoli uə nati əkəku əmə, mətəu e natimnati min rəfin, otəfaki=pən əmə kəm UhgİN o nati itəmah nəkotolkeikei. Kəni nian nəkotəfaki motətapuəh ohni, motəni kəm in məmə nikitəmah tagiən o rəhan nəuviriən. ⁷ Kəni UhgİN otəfinə kəm təmah nəməlinuiən iətəm iahgİN pik tapirəkis nəhruniən rəfin rəha nətəmiimi. Kəni nəməlinuiən əha otərməniğ vivi e nikitəmah mine nətəligiən rəhatəmah mətəu-inu nəutəhatətə e Kristo İesu.

⁸ Kəni rəueiu piak min, otətəlig e natimnati min iətəm tol nİpəhriənİən, iətəm tətəskəlİm nisİaiən,

---

* **4:3** Kəruru məmə iətəmi pəh u. Məta ioluək əha kəti rəha Pol, təhmen e Timoti uə Sailəs uə Luk uə suah kəti min. **4:3** Luk 10:20
4:5 Hip 10:25; Jem 5:8-9 **4:6** Mat 6:25-34; Kol 4:2 **4:7** Aes 26:3; Jon 14:27; Kol 3:15

iätəm tähruahru, iätəm nolien təräh tikə lan, iätəm kitah kotalkeikei, iätəm nərgilah kotəuvir, iätəm kotəuvir pik, iätəm nətənimi kəutəni-vivi. Otətəlig e natimnati min əha. ⁹ Otol nati nak iätəm iəməgətun itəmäh lan, iätəm nəmotos e nəmiəgəhien rəhatəmäh, kəni otol min nati nak iätəm iəu iəməni, kəni otol nati nak nəmotəh=pa lak. Nian nəkotol lanəha, kəni Uhgın iätəm tətəfinə nəməlinuian kəm təmäh, otətan itəmäh min e nian min rəfin.

*Pol nikin tagiən
o nasiruiən rəhalah*

¹⁰ Nikik tagiən iətəni-vivi İərməniğ mətəu-inu nuvəh nəuvətın nəməsotasiruiən lak, mətəu əha rəueiu nikitəmäh təhti min iəu. Nipəhrinien nəməutətəlig pik lak, mətəu suaru tikə məmə nəkotasiru lak. ¹¹ İəsəniən nati u mətəu-inu natimnati iätəm iəu iəkolkeikei tikə ohniəu, kəpə. Mətəu-inu rəueiu iəkəhrun suaru məmə nikik tagiən əmə nian rəfin, nati əpnəpın rəhak natigiən in təuvir uə təräh. ¹² İəkəhrun suaru rəha nagiənien nəmə rəhak natimnati tikə, uə nəmə rəhak natimnati tepət. İnəhrun rəkis suaru oneuən əha e nian rəfin, nəmə nəgək nauəniən tepət uə təkəku əmə, nəmə rəhak nautə tepət uə təkəku əmə. ¹³ Mətəu-inu Krısto tətəfa rəhan nəsanəniən kəm iəu, kəni iəkəhrun naliuəkiən e nəuvirien uə nərahien.

¹⁴ Mətəu itəmäh nəmotol nolien təuvir nian nəmotasiru lak e nərahien iätəm iəmatig lan. ¹⁵ Nipəhrinien, itəmäh nətəm Filıpai ninotəhrun rəkis məmə nian nəmotətuəuin mətətəu nanusiən təuvir e İesu Krısto, nian iəmiet imatəmäh ikın

Masetoniä, itəmah əmə u nəmotasiru lak e məni. Niməfaki kəti mın tikə iətəm təməfa natimnati nəuvein kəm iəu. ¹⁶ Kəni nian iəmuvən iuəkır əmə, e taun Təsalaikə, mətatig əpəha ikin, nəmotahli=pa mın məni kəm iəu, kəni səniəmə mau kətiəh əmə. ¹⁷ Səniəmə iətəsal e məni məmə nəkotəfa kəm iəu, mətəu iəkolkeikei məmə Uhgın oteruh nəuviriən əha kəni mətəu itəmah lan.

¹⁸ İəmos rəfin məni iətəm nəmotahli=pa kəm iəu, kəni in təhmen mapirəkis, mətəu nian Epafrotaetəs təmos natimnati mın u muva kəm iəu, rəueiu rəhak natimnati rəfin tepət. Itəmah nəmotəfən nati kəti kəm Uhgın təhmen e sakrifais iətəm nəmiəvin təuvir. In tatos əmə, nikin tətəgiən ohni.

¹⁹ Kəni Uhgın rəhak in otəfinə kəm təmah natimnati rəfin iətəm təhruahru o nəmiəgəhiən rəhatəmah. Kəni rəhan rəfin nəfəniən kəutsipən e rəhan nautə tepət təuvir, kəni məutsipən e Kristo İesu.

²⁰ Pəh nətəmimi rəfin okotisiai Uhgın Tatə rəhatah tatuvən mətuvən naunun tikə. Əuəh.

Naunun nəghatiən rəha Pol

²¹ İətəni təuvir kəm təmah rəfin iətəm nəutəhatətə e Kristo İesu. Piatah mın, itəmah milah u ikinu kəutəni mın təuvir kəm təmah. ²² Nətəmimi mın rəfin iətəm kəutəhatətə e Kristo İesu, kəutəni=pinə təuvir kəm təmah, kəni ilah mın əpəha e nimə rəha Sisə kəutəni təuvir pık kəm təmah.

²³ Pəh İərməniğ İesu Kristo otətuati e rəhan nəuviriən kəm təmah rəfin.

Nauəuə Asim Rəha Uhg̃in Nəmtət̃iən Vi
The New Testament in the Whitesands language of
Tanna Island, Vanuatu
Niutesteman long Nərak, lanwis blong Whitesands
Tanna, Vanuatu

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Whitesands

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

913a182a-255f-5344-b6b0-0294ba221e87